

Drugi članki ali sestavki/1.25

Tita Porenta

TRŽIŠKI MUZEJ

1. Uvod

V Tržiškem muzeju je delo leta 2003 potekalo po ustaljenem redu, brez kadrovskih in drugih sprememb. Čakajoč na nove akte in v večnem boju za preživetje smo direktorica, dva kustosa, tehnični delavec in čuvajka opravljali samo tisto delo, za katero smo uspeli zagotoviti finančne pogoje. V nadaljevanju podajam svoje delovno poročilo za leto 2003 in dodajam informacije o drugih »etnoloških« dogodkih v našem muzeju, ki ne spadajo v moj delokrog.

2. Pridobivanje gradiva

Leta 2003 smo prejeli dve pisni ponudbi za prevzem gradiva v zbirke, žal sta bili obe zavrjeni. V vhodno knjigo sem zabeležila 28 vhodov gradiva, od katerega smo večino v zbirke tudi uvrstili. Med njimi smo samo en predmet kupili s sredstvi iz razpisa, prevzeli smo eno zapuščino (na terenu), ostalo gradivo je bilo podarjeno.

V opisanih razmerah je težko načrtovati resno zbiralno politiko, zaradi skoraj popolnega kolapsa terenskega dela pa ni mogoče načrtno nabiranje etnološke dediščine. Naše zbirke se dopolnjujejo počasi in na podlagi tistih redkih donacij, ki nam jih posreduje del domačinov, ki jim muzej nekaj pomeni. Sicer pa nam nabiranje večjega kosovnega (predvsem tehničnega) gradiva zavira tudi pomanjkanje ustreznega depojskega prostora. Nekaj gradiva smo lani ob njihovi 120-letnici prejeli od Prostovoljnega gasilskega društva v Trziču.

Predmeti: 23 predmetov, ki smo jih uvrstili v mestno, usnjarsko, čevljarstvo, tekstilno, galerijsko in gasilsko zbirko.

Fotografije: 41 fotografij

- 18 posnetkov lutkovne igrice Žogica Nogica v izvedbi tržiške Svobode iz 50. let 20. stoletja (zbirka društev);
- 15 posnetkov tržiških rak;
- 4 posnetki za osebno zbirko Tomaža Pirca;
- 4 razglednice.

Arhiv: 4 sklopi arhivskega oz. dokumentarnega gradiva

- Osebna zapuščina župnika Viktorja Kragla;
- posamezni rokopisi in beležke prof. Slave Rakovec;
- mapa fotokopiranih dokumentov o Petru Kozini;
- nagrobni govor (biografsko gradivo) člana tržiške lovske družine.

Avdiovideo gradivo: 18 izvodov

- Videoteka se je povečala za 17 videokaset;
- pridobili smo tudi 1 CD s posnetima oddajama na radiu Gorenc.

Slikovno gradivo: 11 kosov

- 8 plakatov;
- 1 risba;
- 2 koledarja.

Knjižnično gradivo:

- 227 enot knjižničnega gradiva;
- hemeroteka.

3. Ohranjanje gradiva

Konservacija gradiva:

Nekaj več delovne pozornosti smo leta 2003 posvetili konservaciji in deponiranju gradiva.

V konservatorski delavnici Gorenjskega muzeja so dokončali zahtevnejše konservatorske postopke na delu zbirke obutve iz čevljarstvo zbirke. Žal je konserviran in deponiran samo majhen del te zbirke, saj je bilo pet parov škornjev tako poškodovanih, da je bilo treba vanje vložiti več sredstev in znanja, kar nam je omogočila Občina Trzič. Ta del zbirke je tudi že inventariziran in deponiran, ostala obutev je evidentirana in čaka na podobno obdelavo.

Poleg omenjenih eksponatov smo rešili še zelo ogrožen ježes (čelni jarem) za vola iz oglarske zbirke in nekaj barvarskih valjev iz barvarske zbirke.

Konservatorska delavnica Slovenskega etnografskega muzeja je konservirala narodno nošo znane tržiške šivilje Mici Kurnik in nekaj kosov prtov in pregrinjal iz Kurnikove hiše.

V delu razstavnih prostorov smo namestili zavese in tako razstavljene predmete zaščitili pred neposredno sončno svetlobo.

Deponiranje gradiva:

Pereč problem neustreznih depojev smo reševali z namestitvijo dodatnih polic v dveh prostorih, ki bodo zadoščali za shranjevanje manjših eksponatov in strokovne knjižnice. Še vedno pa iščemo ustrezne depoje za večje tehnične predmete in pohištvo. Na ta problem ustanovitelja opozarjamo že več let, nazadnje ob občinskem prazniku 12. 12. 2003, ko smo javnosti predstavili obnovitvena dela na podstrehi Pollakove kajže; razgovori se žal ne premaknejo z mrtve točke.

4. Dokumentiranje in obdelava gradiva

Poleg vodenja etnološkega kustodiata sem zadolžena tudi za vodenje muzejske dokumentacije.

Leta 2003 sem izpolnila 28 vhodnih, 13 akcesijskih in 24 izhodnih obrazcev. Začetna in izhodna dokumentacija v našem muzeju potekata ažurno.

Evidentiranje gradiva poteka v skladu z urejanjem gradiva iz

preteklih let.

Leta 2003 sem evidentirala tri večje zbirke gradiva.

Inventarizacija gradiva poteka sproti, vzporedno z na novo pridobljenim gradivom. Hkrati poteka tudi postopek prepisovanja podatkov iz Modesa na excel, kar omogoča bolj pregledno uporabo inventarne knjige. Žal naš muzej še vedno ne razpolaga s sodobnim strokovnim računalniškim programom za dokumentacijo, vendar smo se kljub temu znašli. Iskanje podatkov poteka hitro in uspešno.

Leta 2003 sem inventarizirala 13 predmetov in iz Modesa prepisala 257 inventarnih številok.

Katalogizacija poteka počasi in postopoma, za poglobljeno in sistematično delo na tem področju zmanjkuje časa.

Leta 2003 sem katalogizirala 48 predmetov.

Zaradi večjega povpraševanja uporabnikov po vse bolj specialnem gradivu oz. informacijah se množijo tudi indeksi gradiva.

Leta 2003 sem sestavila pet novih indeksov.

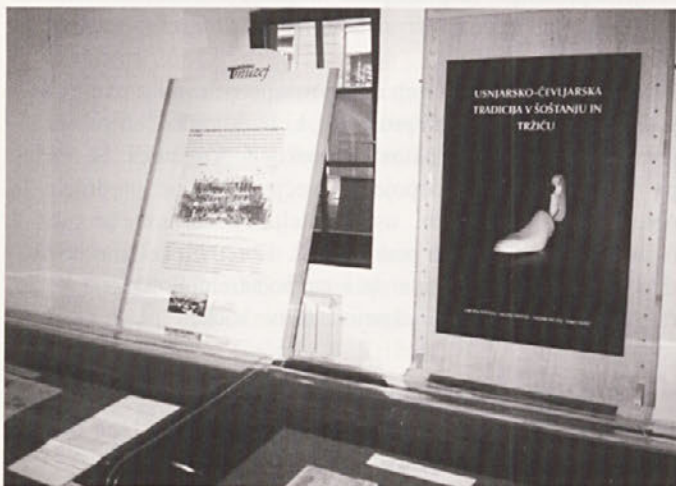
Vsebinsko delo kustodiata za etnološko dediščino

Terensko delo

Leta 2003 sem opravila samo dva terenska obiska v Ljubljani, in sicer v zvezi s pridobitvijo gradiva tržiškega župnika Viktorja Kragla.

Junija sem organizirala in vodila 3. muzejski večer pod naslovom Skozi oko kamere; gostili smo dr. Naška Križnarja iz AVL ZRC SAZU, mag. Lojza Tršana, vodjo Slovenskega filmskega arhiva, in Borisa Kuboriča, vodjo ZKO Tržič. Muzejski večer je bil posvečen predstavitvi etnološkega raziskovalnega filma, pogovoru o tržiški filmski in videoprojekciji ter zbirki videokaset in filmov, ki jih hrani Tržiški muzej. V sklopu predstavitve etnološkega raziskovalnega filma smo predstavili tudi lanskoletno prvo tematsko »vizualno« število Glasnika SED.

Ostalo energijo in čas sem posvetila urejanju muzejskega gradiva. Urejala sem gradivo Planinskega društva Tržič, zbirko ranocelnika in porodničarja Tomaža Pirca in pripravljala gradivo za stalno prenovo tekstilne in barvarске zbirke. Rezultati tega urejanja so novi indeksi gradiva, za barvarsko zbirko, ki bo predvidoma postavljena aprila 2004, pa sem med drugim zbirala sponzorska sredstva.

Pogled na razstavne panoje na razstavi usnjarske in čevljarske dediščine Šoštanja in Tržiča v Mestni galeriji v Šoštanju. Foto: Tita Porenta, 2003

5. Posredovanje gradiva in popularizacija

Razstave:

- Porenta, Tita 2003: Usnjarska in čevljarska tradicija Šoštanja in Tržiča. Skupna avtorska razstava Muzeja Velenje in Tržiškega muzeja ob 125-letnici ustanovitve Vošnjakove usnjarne v Šoštanju. Mestna galerija Šoštanj, november-december 2003;
- dopolnitev stalne čevljarske zbirke s podnapisi.

Pogled na razstavne panoje na razstavi usnjarske in čevljarske dediščine Šoštanja in Tržiča v Mestni galeriji v Šoštanju, foto: Tita Porenta, 2003.

Druge razstave z etnološko vsebino, ki jih je organiziral Tržiški muzej:

- Egipčanske jaslice zbiratelja arhitekta Milana Kovača, gostujoča etnološka razstava, januar 2003.
- Ante pante populore, gostujoča etnološka razstava, marec 2003.
- Pod Florjanovim zavetjem - priložnostna razstava ob 120-letnici Prostovoljnega gasilskega društva Tržič.
- Čevelj 2003 v očeh potomcev tržiške šuštarije, razstava učencev tržiških OŠ in malčkov VVZ Tržič, oktober 2003.
- Lomske omarične jaslice, december 2003-januar 2004.

»Čevelj 2003 v očeh potomcev tržiške šuštarije«, razstava v Galeriji Ferda Mayerja v Tržiču, fototeka Tržiškega muzeja, 2003

Prireditve:

- Literarni večer pesmi Vojteha Kurnika (organiziral ZKO Tržič) z razstavo pesmi v rokopisih iz Specialne knjižnice Tržiškega muzeja (pripravila Tita Porenta in Janez Šter), 8. februar 2003.
- Janez Jalen, pisatelj in duhovnik za vse Slovence, literarni večer z dipl. slavistko in etnologinjo Marjeto Žebovec, april 2003.

Objave:

- Porenta, Tita 2003: Večer z Janezom Jalnom. V: Tržičan 5/2003.
- Porenta, Tita 2003: Tomaž Pirc in njegova zapuščina v Tržiškem muzeju. V: Tržičan 11,12/2003.
- Porenta, Tita 2003: Delovno poročilo za leto 2002. V: Glasnik Slovenskega etnološkega društva 3, 4/2003.
- Porenta, Tita 2003: Usnjarska tradicija v Tržiču, Zloženka ob razstavi. Tradicija usnjarstva in čevljarstva v Šoštanju in Tržiču, Občina Šoštanj.

Sekundarno avtorstvo:

- Tržiški muzej, Letno delovno poročilo za leto 2002 (ur. Tita Porenta), Tržiški muzej, Tržič 2003.
  - Tržiški muzej na spletni strani www.slovenia.no (Slovenski portal na Norveškem, ur. Tita Porenta)
  - Glasnik SED 3, 4/2003, odgovorna urednica Tita Porenta.
- Uporabniki nerazstavljenega gradiva:
Med uradnimi urami Tržiškega muzeja ob sredah sem posre-

dovala razno nerazstavljeno gradivo in informacije 22 uporabnikom.

Popularizacija:

Pred leti smo v Trziškem muzeju uvedli informiranje tržiške javnosti o svojih prireditvah in pomembnejših obletnicah v informacijskem oknu podhoda Občine Tržič. S takim načinom smo nadaljevali tudi leta 2003 in pripravili pet obvestil, nekakšnih stenčarov. Z njimi smo Tržičane vabili na literarni večer ob slovenskem kulturnem prazniku (8. februarja), na poletne počitniške delavnice (julija), na ogled muzeja na Šuš-tarsko nedeljo z nagradnim vprašanjem (september 2003), opominjali na 180-letnico rojstva tržiškega ranocelnika in porodničarja Tomaža Pirca (oktober 2003) in pripravili Novoletni plakat z voščilom (december 2003).

Snemanja za radio in TV:

- 190-letnica tržiškega ranocelnika in porodničarja Tomaža Pirca, oddaja za Radio Gorenc, oktober 2003.
- Fotografsko gradivo o tovarni Peko, ki ga hrani Tržiški muzej, izjava na odprtju razstave ob 100-letnici Tovarne Peko, Deželna TV Loka, september 2003.
- Predstavitev kustodiatov za etnološko dediščino in dokumentacijo Trziškega muzeja, Deželna TV Loka, oktober 2003.
- Tradicija usnjarstva v Tržiču na skupni razstavi Tradicija usnjarstva in čevljarstva v Šoštanju in Tržiču, izjava za lokalno TV, november 2003.
- Problematika depojskih prostorov v Trziškem muzeju, izjava za GTV Kranj, december 2003.

6. Izobraževanje

Podobno kot prejšnja leta sem se udeleževala predvsem izobraževalnih programov, ki jih organizirajo Skupnost muzejev Slovenije (Sekcija za dokumentacijo in Sekcija za specialne knjižnice), Slovensko etnološko društvo (Rajže) in Slovensko muzejsko društvo (Posvetovanje SMD na Ptuj, oktobra 2003). Poleg tega sem se udeležila tudi izobraževanja Učinkovita poslovna komunikacija v izvedbi Gea college-a v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije v Ljubljani (junij 2003) in posvetovanja v organizaciji Zveze bibliotekarskih društev Slovenije Sodelovanje in partnerstvo - lokalno in globalno (september 2003).

7. Drugo delo

Do oktobra 2003 sem opravljala tudi funkcijo predsednice sveta zavoda Trziškega muzeja, organizirala nekaj poslovnih sestankov, sledila razne razpise in iskala sponzorska sredstva za opravljanje razstavne dejavnosti. Vsako leto sem delegirana v inventurno komisijo in za zapisnikarico strokovnih kolegijev.

Aprila 2003 sem vodila občni zbor Slovenskega etnološkega društva in prevzela funkcijo odgovorne urednice Glasnika Slovenskega etnološkega društva.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 1. 3. 2004

Drugi članki ali sestavki/1.25

Brigita Rajšter

ETNOLOŠKI ODDELEK KOROŠKEGA POKRAJINSKEGA MUZEJA SLOVENJ GRADEC

1. Uvod

Etnološki oddelek Koroškega pokrajinskega muzeja Slovenj Gradec je bil ustanovljen leta 1996; prevzel je etnološko gradivo, ki ga je muzej zbral do takrat. Hranimo in skrbimo za nekaj več kot 5.100 predmetov etnološke dediščine, po izvoru iz Mislinjske in Dravske doline.

2. Pridobivanje gradiva

Leta 2003 smo večjo pozornost namenili zbiranju nematerialnega gradiva, povezanega s kulturo prehranjevanja družin rudarjev rudnika Mežica ter obdelavi zasebne etnološke zbirke Simona Štruca. Z izdajo plakata o vuzeniškem baročnem stropu smo spomnili na 350-letnico njegove poslikave.

3. Teren

- Brezovec nad Muto, ogled etnografske zbirke Simona Štruca, dogovor o delu, skupaj z Valerijo Grabner in Angelco Mrak; 7. 3. ter 23. 4., 12. 5.; 15. 5.; 4. 9.; 10. 9.;
- Tomaška vas, Herčeva žaga, mlin, skupaj s Špelo Zajec, 15. 9.;
- Zgornji Razbor, kmetija Jelen, ogled kašče, 16. 9.;
- Mislinja, Tolsti vrh, terenski ogledi z Lilijano Medved in s Suzano Vešligaj, 6. 11.

4. Dokumentiranje

- Urejenih je bilo 344 enot fototečnega gradiva (od tega 61 enot na CD-jih);
- urejenih je bilo 283 enot negativoteke;
- urejenih je bilo 34 enot diateke;
- urejenih je bilo 27 enot terenskih zapisov.

5. Raziskovanje

- Prehrambena kultura rudarjev rudnika Mežica; tradicionalna prehrambena kultura rudarskih družin v 20. stoletju, skupina informatork, tedenska srečanja januar-junij ter september-november 2003;
- Retrogradna analiza katastra; Arhiv R Slovenije, skupaj s Sašo D. Jelenko, vse leto, Arhiv Republike Slovenije, fotografiranje sončnih vzhodov;
- Aero fotografija, pomoč pri arheoaerofotografiji;
- Baročni strop v župnišču Vuzenica, februar-avgust 2003;
- Splavarska družina Cepec iz Javnika, raziskava življenjskih zgodb Ludvika in Zofije Cepec, avgust-september 2003,